

Kommentarer til innkomne høringsuttalelser - Sogeselva kraftverk, Kåfjord kommune, Troms.

Generell kommentarer

De fleste høringsuttalelser inneholder uttalelser om konsekvenser for reindrifta. Disse tar utgangspunkt i rapporten *Utbygging av småkraftverk i Nordreisa og Kåfjord kommuner: Konsekvenser for reindriften i reinbeitedistrikt 36 Cohkolat ja Biertavárri, Rapport 2010:15* utarbeidet av en gruppe ved NORUT-Alta. Rapporten er basert på innspill fra reinbeitedistriktet, befaring i noen av prosjektområdene i august 2010 og gjennomgang av tidligere publikasjoner. Mange av disse publikasjonene er basert på studier på nord-amerikanske villrein.

Det har vært reist kritikk mot metodologiske prinsipper benyttet i mange av de tidligere publikasjonene. En forskergruppe ved UIO/UMB er i ferd med å gjennomføre studier på norsk tamrein i 7 områder i Norge. Formålet er å finne ut om reinsdyras adferd før og etter bygging av kraftlinjer og vindkraftverk. Metoden som er benyttet er en kombinasjon av visuelle observasjoner og registrering av bevegelsesmønsteret hos radiomerkede reinsdyr (simler).

Ett av områdene der denne type undersøkelse har pågått og pågår fortsatt er Fakkenhalvøya på Vannøy, Karlsøy kommune, Troms. I dette området startet byggingen av Fakken Vindkraftpark i 2011. Fra sammendraget i *Rapport fra Fakken vindpark – Litt om reinens adferd på Vannøya i sammenheng med bygging av Fakken vindpark*, siteres følgende;

«Denne rapporten har som hovedmål å gi en foreløpig vurdering av om og hvordan tamreinen på Vannøya, Nord-Troms, reagerer på den aktiviteten som foregår i forbindelse med byggingen av Fakken vindpark på Fakken halvøya. Dette er gjort med bakgrunn i registreringer av dyrenes adferdsmønster 1-2 år (2009-2010) før utbyggingen startet sammenlignet med adferden under anleggsfasen som nå har pågått i over et år (2011).

Samtidig har en som delmål vurdert beitegrunnlaget og hvordan reinen synes å utnytte dette beitet relatert til tidligere antagelser og beregninger for Vannøya.

Registreringene av reinens adferd er gjort med månedlige visuelle observasjoner på Fakken halvøya inklusive Fakken vindpark, langs den nye høyspentlinjetraseen fra Fakken til Bøtneset og kontinuerlige (daglige) observasjoner med radiomerkede dyr (GPS) over hele øya – medregnet Fakken halvøya og Fakken vindpark og linjetraséen.

Resultatene av de visuelle observasjonene (tabell 1 og tabell 2) viser ikke forskjell på reinens opphold og adferd på Fakken halvøya, i selve vindparken og i området langs den nye linjetraséen fra før utbyggingen startet (2009-2010) sammenlignet med dyrenes opphold og adferd etter at utbyggingsarbeidet startet – under anleggsfasen (2011).

Resultatene av GPS registreringene, som har foregått over hele øya, viser heller ikke forskjell på reinens adferdsmønster fra før utbygging (2010) sammenlignet med adferden etter at utbyggingen kom i gang (2011).»

Fakken-rapporten kan ikke bekrefte konklusjonene i NORUT-rapporten. Overført til småkraftverkene i Kåfjord og Nordreisa betyr dette at virkninger for reindrifta, særlig i anleggsfasen, kan være minimale.

Fylkesmannen uttaler:

«Det er ikke gjennomført noen vurderinger av verdi og konsekvens for landskapet. Dvs at utredningsplikten av landskap ikke er oppfylt.»

Tiltakshavers kommentar:

Konsesjonssøknaden, som ble innlevert 23.1.2009, ble utarbeidet etter gjeldende mal for konsesjonssøknader. I avsnitt 3.7 Landskap er står det;

«Området og konsekvenser av tiltaket for landskapsmessige forhold i anleggs- og driftsfasen skal beskrives. Landskapselement som fosser og stryk skal omtales, og forventede konsekvenser beskrives. Det skal beskrives hvordan tekniske inngrep som inntak/inntaksdam, rørtrasé og kraftstasjon blir liggende i terrenget og hvor synlig/skjemmende disse vil bli for omgivelsene. Dersom landskapsmessige hensyn tilsier at det kan være aktuelt med slipp av vann i bestemte perioder, skal det vedlegges fotodokumentasjon av berørt område ved ulike beregnede vannføringer.»

Sitatet fra søknadsmalen må oppfattes som et krav til utforming av søknader.

I konsesjonssøknaden, avsnitt 3.7 Landskap står det;

«Det er to fosser i Sogeselva, på kote 500 og kote 90. Ingen av disse har fritt fall og har heller ikke fossesprøytzone av betydning. Vegetasjonen inntil fossene er da også svært sparsom. Den nederste fossen er viktig fordi den er synlig nedenfra E6. Vannføringen i fossen er vist på bildene 6-8 nedenfor.

Inntaksdemningen blir ikke synlig nede fra E6. Rørgata blir synlig fra E6 opptil kote 100. Etter noen år vil rørgata gro igjen og ikke lenger være synlig. Kraftstasjonen blir plassert nedi i elvedalen, synlig bare fra elvebrinken. Plasseringen vil virke støydempende. Plassering av inntaksdam, rørgate og kraftstasjon er vist vedlegg 2.

Det blir endringer i alle INON-soner, totalt 6,59 km².

Verdi for tema landskap settes til stor verdi. På grunn av endringer i villmarkspreget natur må konsekvensgrad settes til stor negativ konsekvens.»

Endringer i INON-soner er beskrevet i avsnitt 2.6.

Tiltakshaver mener å ha fulgt «instruksen» i søknadsmalen som gjaldt da søknaden ble utarbeidet.

Fylkeskommunen uttaler:

«Fylkeskulturetatens anliggende i denne type saker knytter seg til kulturminner, kulturmiljø, friluftsliv og landskapsinteresser.

Melen, Kåfjord kommune

Utredning for de temaene vi er sektormyndighet for så mangelfulle at vi ikke kan ta stilling til om vi vil anbefale utbygging eller ikke.»

Tiltakshavers kommentar:

Landskap. Viser til tiltakshavers kommentar til Fylkesmannens uttalelse.

Kulturminner. Da utarbeidelsen av konsesjonssøknaden ble startet i 2008, ble det sendt henvendelse til både Sametinget og Fylkeskommunen. Av ulike grunner utsatte tiltakshaver kulturminnebefaring i bl.a.

Sogeselva. Feltbefaring er nå utført i områdene ved Sogeselva av Sametinget og skriftlig rapport forelå i juni 2010, sitat fra rapporten;

«Reguleringsområdet er nå befart uten at det ble registrert automatisk fredete samiske kulturminner. Sámediggi/Sametinget har derfor ingen merknader til den foreslåtte bygingsplanen.»

Sametinget viser forøvrig til tiltakshavers forpliktelser og ansvar i forhold til Kulturminneloven.

Tiltakshaver tar Sametingets uttalelse til etterretning.

Vi kan ikke se å ha mottatt noen tilbakemelding fra Fylkeskommunen om kulturminner.

Friluftsjnteresser.

I søknaden står følgende å lese om bruker-/friluftsjnteresser, sitat:

«Lokalbefolkningen benytter tiltaksområdet til fotturer og bærplukking. Utover dette forekommer det ikke andre friluftsjnt-/fritidsaktiviteter.

Helt sporadisk kan det forekomme jakt på rype oppe på snauffjellet. Influensområdet tilhører et elgvald som strekker seg sørover mot Kåfjorddalen. Fellingskvoten for valdet er to dyr.

I anleggsfasen kan anleggsarbeider være til ulempe for jakt- og friluftsjnteresser, men neppe i driftsfasen.»

Igjén - helt i tråd med kravet i søknadsmalen.

Reiseliv.

Intet krav i søknadsmalen om egen utredning av reiseliv.

Kåfjord kommune uttaler:

«Utbyggingen genererer ingen inntekter til Kåfjord kommune utenom inntekter fra falleien til grunneierne og eventuelt aksjeutbytte til de av grunneierne som er aksjonærer i selskapet.»

Tiltakshavers kommentar:

Det blir altfor lettvt å hevde at utbyggingen ikke gir inntekter til kommunen. I anleggsfasen vil det i størst mulig utstrekning bli benyttet lokale håndverkere og entreprenører. Disse beskattes lokalt. I tillegg er bruk av lokale entreprenører med på å etablere og heve kompetansenivået hos lokale entreprenører.

I driftsfasen betaler grunneierne skatt på utbetalt falleie. Falleien inkluderer 50 % av «grønne sertifikater». Eventuell eiendomsskatt kommer i tillegg. Det er ikke endelig bestemt hvilken forretningsadresse Soges Kraft skal ha. Dersom driftsselskapet får forretningsadresse i Kåfjord kommune, medfører dette skatteinntekter til kommunen.

Sametinget uttaler:

Sametingets vurdering m/innsigelse:

«Sametinget har ikke befart området med tanke på kulturminner. Dette vil bli gjort i feltsesongen 2012. Endelig uttalelse om kulturminner vil ikke kunne gis før befaringsrapporten foreligger.

Sametinget er enig med NORUT i at en permanent anleggsvei vil være uheldig for reindrifta. Vi tror heller ikke at en bom vil kunne hindre at veien benyttes til andre formål enn kraftledning og eventuelt sauesanking og vedtransport.

Sametinget har innsigelsesrett etter plan- og bygningsloven i kraftkonsesjonssaker, se energiloven § 21, 7. ledd og plan og bygningsloven § 5-4, 3 ledd, jf. plan og bygningsloven § 3-1, bokstav c.

På bakgrunn av det overnevnte **reiser vi innsigelse** til konsesjonssøknaden.

Dersom tiltakshaver beslutter å fjerne anleggsveien etter at anlegget er ferdigstilt, vil Sametinget vurdere om **innsigelsen skal trekkes tilbake.**»

Tiltakshavers kommentar:

Tiltakshaver tar Sametingets uttalelse til etterretning og tilføyer at anleggsveien skal fjernes etter at anleggsarbeidene er fullført.

Reindriftsforvaltningen uttaler:

«Områdestyret fremmer innsigelse mot omsøkte kraftverk.

Begrunnelse: Konsekvensene av dette tiltaket vil være for store og inngripende i forhold til reindriften i området, til at Områdestyret kan gå med på iverksetting av tiltaket.

En anleggsvei inn til området vil lette adkomsten inn i området, og det vil være problematisk med mer trafikk og folk på fjellet, selv om anleggsveien skal fjernes etter endt anleggsperiode. Dette er et område med lite adkomst i dag, og en bom er ikke tilstrekkelig for å hindre at folk benytter veien verken under anleggsperiodens løp eller i framtida.»

Tiltakshavers kommentar:

Det er planlagt at anleggsveien skal fjernes etter at anlegget er idriftssatt.

Hovedinnvendingene til anleggsvei i f m småkraftprosjektet kommer i noe underlig lys fordi kommunen v/Skogbrukssjefen har godkjent oppgradering av en gammel kjerrevei, den såkalte «Jenseveien». Formålet med den nye veien er å lette adkomst til et 119 daa stort skogsområde bestående bl.a. av bjørkeskog i hogstklasse III og IV. Veilengden er planlagt med 1200 m. Planprosessen startet i 2009. Veiplanen har vært ut på høring. Bare Reindriftsforvaltning, som ikke hadde noen merknader til veiplanen, har svart. Verken Fylkesmannen, Fylkeskommunen eller Sametinget har svart.

Forum for natur og friluftsliv uttaler:

«Sogeselva er i friluftskarleggingen til Troms fylkeskommune registrert som friluftsområde (C), men er ikke verdisatt som viktig. Lokalt blir området brukt til friluftaktiviteter som turgåing, bærplukking og noe jakt. Tap av villmarkspregede områder vil bli 2,5 km², noe som er betydelig, men blant det minste av de 11 prosjektene. Tiltaket har i konsekvensutredningen blitt beskrevet å medføre noe over liten negativ konsekvens for det biologiske mangfoldet. FNF Troms påpeker at det er rimelig å tro at fossefall benytter elva. Det er også spesielle naturtyper oppover langs elva. Dette burde vært utredet bedre, og fristen for høring burde vært strekt slik at det tillot flere feltundersøkelser i sommersesongen.

Sogeselva er viktig i landskapet. Dette kommer særlig til uttrykk gjennom sine to fosser, og den nederste er oppsiktsvekkende og vakker sett fra E6. Utredningene i forhold til landskap er mangelfulle og krever innpass i en mer helhetlig landskapsanalyse over elvas funksjon i landskapet. Elva er en av svært få som har en så tydelig og vakker visuell effekt ut mot fjordlandskapet.

Konklusjon: Området som blir influert av Sogeselva kraftverk er relativt lite brukt friluftsområde, og tapet av INON er relativt lavt sammenlignet med de andre 11 prosjektene. FNF Troms anser for

øyeblikket dette prosjektet som et av de mindre konfliktfylte av de 11 prosjektene, men mener det krever mer kunnskap særlig hva gjelder landskap og naturtyper. Dersom konsesjon gis forutsettes det at hensynet til biologisk mangfold og landskap ivaretas i trasevalg og i anleggsfasen.»

Tiltakshavers kommentar:

Tiltakshaver tar FNF sin uttalelse til etterretning

Statens vegvesen uttaler:

«Kraftverket blir beliggende i tilknytning til E6. Avkjøring fra E6 må avklares med Statens vegvesen gjennom egen søknad om dette, evt søknad om utvidet bruk av eksisterende avkjørsel. Vi minner også om byggegrensen på 50 m fra veg.»

Tiltakshavers kommentar:

Det blir ingen ny avkjørsel fra E6. For adkomst til kraftstasjonen benyttes avkjørselen til gården Bakketun. Veien må muligens forsterkes noe.

Annfrid Trollvik og Asle Tveitnes uttaler:

«Vi er grunneier gnr. 13, bnr. 15. (se figur 1.) Denne eiendommen deler Lassielva med 12/1 nedenfor E6 til denne renner ut i havet. Her har vi en stall som driver oppdrett av Lyngshester og som benytter elva som eneste vannkilde gjennom hele året. Slik konsesjonssøknaden foreligger, er ikke dette hensyntatt og vi anser at konsekvensene av en regulering av elva vil medføre tørrlegging av denne elvestrekningen i større perioder av året, noe vi ikke kan akseptere. Konsesjonssøknaden inneholder også feil og mangler. Vi ønsker med bakgrunn i dette og opplysningene under, at NVE ikke gir konsesjon for Sogeselva.»

Tiltakshavers kommentar:

Hydrologiske beregninger viser at det i et normalår er så lite tilsig til vassdraget at kraftverket vil være ute av drift 208 dager i året. Dette betyr at alt tilsig slippes forbi inntaksdemningen. Kraftverkets minste slukeevne er 20 l/s. Når minstevannsslippet legges til går det 34 l/s i Elva. Hvor mye av dette går i Lassielva er ukjent. Her må det settes opp vannmåler for å fastslå vannføringen i elva. Fra andre grunneiere får vi opplyst at Lassielva er tørrlagt store deler av vinteren. Hvordan vannforsyningen om vinteren besørges er ukjent for tiltakshaver.